

értelmezése alapvetően három módon zajlik: a „mátság” kiiktatása, idealizálása, olyankor lefokozása történik meg az univerzalista, kulturalista, illetve a hatalmi beszédmódban.

A könyv hiánypótló kezdeményezés, a szerzők arra hívják fel a figyelmet, hogy „az oktatással foglalkozó nemzetközi társadalomkutatásból meglepő mértékben hiányzik az a leíró mélység, amit az etnográfiai módszer kínál, mint társadalmi kontextusba beágyazott intézmény bemutatására”.

A kutatásból választ kapunk arra, hogy az oktatási rendszer miként reagál a migrációval együtt járó kihívásokra. Mindezt a befogadó társadalom és a migránsok szemszögéből is láttatja. Ezen élmények és tapasztalatok ismerete a pedagógusok számára is hasznos és fontos. Hiszen Magyarország a nemzetközi migráció tranzit-, illetve célországává is vált, tehát nemcsak a közigazgatásnak és a társadalmi berendezkedésnek, hanem az oktatásnak is fel kell készülnie az új feladatok ellátására.

PÁLFI MELINDA

Pedagógusmesterség az Európai Unióban, szerk. Bábosik István – Torgyik Judit (Budapest: Eötvös József Könyvkiadó, 2007.)

Az Eötvös József Könyvkiadó gondozásában, 2007-ben jelent meg a Pedagógusmesterség az Európai Unióban című szöveggyűjtemény, melyben ti-

zenhat hasonló témájú tanulmányt Bábosik István és Torgyik Judit foglaltak keretbe. A kötet célja, hogy a leendő és gyakorló pedagógusoktól kezdődő, és egészen a doktorandusz hallgatókig terjedő széles életmód- és célkategóriába sorolható, magukat képezni és fejlődésünk ütemében versenyképességet vállalni akaró szakemberek lámpása legyen azon a rögzös úton, amelyre egykor rátértek, hogy a jövő nemzedékeit terelhessék.

Nemcsak a folyamatos és gyors társadalmi változások kényszerítik az iskolát, mint erkölcsi és értelmi fejlődést biztosító intézményt rendszeres struktúrabeli változtatásokra, hanem azt is szem előtt kell tartani, hogy társadalmunk jövőjének szempontjából fontos stratégiai szerepet játszik. Ezért fontos, hogy szervezeten, tudatosan működjön, céljait világosan felismerve alkalmazkodjon a társadalom igényeihez, elvárásaihoz, s mindeközben ne veszítse szem elől az évszázadok óta jelenlevő szerepét működése során.

Az Európai Unió emberképének jellemzőit a működési és fejlődési perspektívákat leíró dokumentumok részben megjelölik, részben kikövetkeztethetők egyes részekből, illetve az uniós valóságból.

Az egyes államok által humán sajátosságait megfigyelve azt mondhatjuk, hogy az Európai Unió alapvető emberképének jellemzője a moralitás és a szociális életképesség egysége. Ez magában foglalja az önérvényesítés és önfejlesztés igényét.

Ezen emberi sajátosságok kialakítása az iskola, azon belül is a legfontosabb

szerepet játszva az általános iskola feladata, ám az összetett és hosszas építkező jellegű folyamatot igénylő jellemzők megalapozása gátolt az átadásra szánt ismeretanyag túlméretezett volta miatt. Ez magával vonja a folyamatos időhiányt és megfeszített munkatempót, mely ellen a pedagógusok elemi védekezési struktúrája a frontális ismeretátadás, melyben az újonnan szerzett ismeretek alkalmazására nem jut idő, ezáltal az alapvető képességek nem fejlődhetnek megfelelően, s a szociális készségek alkalmazása sem kielégítő.

A könyv több helyen rámutat, hogy mai médiával együtt élve nem az információk sokaságát célszerű elsajátítani, még a felnőtt versengő világában sem, hanem helytálló szintű készségekkel, képességekkel és annak ismeretében, mely információhoz honnan juthatunk hozzá, megfelelő motiváltsági szinttel rendelkezve a szükséges ismeretanyagot beépíteni munkánkba, tanulmányi feladatainkba. A mindenütt jelenlévő motiváció fogalmi átalakuláson kell, hogy átmenjen, hiszen az önképző ember tudása nem rekedhet meg azon a szinten, amelyet tanulmányai befejeztével elér. Nem elég ma már az az ismeretbővítés, amelyet mindennapos munkája során a tapasztalatokból gyűjthet, folyamatos szakmai ismeretbővítésre van szükség. Ahhoz, hogy ez egész élete során kísérelje a diákot, a pályakezdő vagy munkáját hosszabb ideje gyakorló felnőttet, a motiváló

erők jelenléte elengedhetetlen. Ezen jellemvonások kialakítása szintén kisiskoláskorban kell, hogy elkezdődjön. Nem csupán a tanóra eleji és tanítás közbeni motiválás, hanem a jutalmazás és a motiváltság állapotára való hajlam kialakítása is a cél.

A könyv tárgyalja az értékelés és önértékelés kérdéseit, melyek szorosan kapcsolódnak az előző témakörökhöz. Párhuzamot húz a nem eszménykép, hanem megvalósítható örömszerző iskola és a normakövetés és szociomoralitás tulajdonságokat közvetítő nevelés között. A pedagógusnak nem könnyű megfelelni ezeknek az elvárásoknak, melyeket az iskolával szemben állított a társadalom. Éppen ezért hívja fel a figyelmet, hogy a pedagógus nem egyedül kell, hogy szembenézzen ezekkel, hanem az iskola egysége, szervezetek segítenek ebben. Nekik is ugyanakkora felelősségük van, mint egy osztálytanítónak, szaktanárnak.

A kooperációs és önképző jellemvonások kialakítása pedagógusok feladata, s törvény szabályozhatja a továbbképzés formáit, de a társadalmi előrehaladás nemcsak a sokoldalú empatikus pedagógust követeli meg, hanem segíti is munkáját kiadványokkal. Lehetőséget ad a szakfolyóiratok, könyvek, tanulmánygyűjtemények, s az otthonról könnyen elérhető médium segítségével a pedagógus önképzésére is.

TÖRÖK ZSÓFIA ORSOLYA